

Vårraps

- Vårrapsodlingen minskade ytterligare under 2015
- Nästan alla sorter och särskilt några nyare sorter har haft mycket högre avkastning än mätarsorten Brando under 2015
- Sett till flerårsmedeltalet och hela landet uppvisar Mirakel, Majong och Builder råfett-skördar som är mer än tio procent högre än Brando.

Odlingsarealen av vårraps fortsatte att minska även under 2015 efter den kraftiga nedgången under 2014. Den största enskilda orsaken till minskningen har varit förbudet mot betning av jordloppor. Totalarealen i hela landet var så låg som 4 500 hektar, jämfört med nästan 50 000 hektar för två år sedan. Den största odlingen återfinns i Mälardalen (F-området) och Västra Sverige (E-området), vilket också innebär att den mesta sortprovnings sker i dessa områden.

Odlingsarealen av vårrybs var under 2015 i hela landet knappt 900 hektar. Liksom de senaste åren har ingen sortprovning av vårrybs utförts under 2015, vilket innebär att det inte finns några försöksresultat att redovisa i denna gröda.

Resultat

Ett ganska stort antal sorter har provats och hybrid-sorterna dominerar nu helt bland de provade sorterna. De allra flesta sorter har haft en högre avkastning än mätarsorten Brando.

Under 2015 utfördes tio stycken sortförsök (OS7-1) i vårraps i Sverige. Säden av de olika försöken utfördes mellan den 11 april och den 19 maj. Ett försök kasserades, vilket innebär att det finns resultat från nio försök. De flesta försöken skördades under andra halvan av september. Flertalet försök skördades under goda förhållanden med låga vattenhalter, men några försök hade sorter med skördehalten runt 25 procent.

Avkastningen har i försöken varit lägre än de senaste fem årens medeltal i alla odlingsområden, men med högst skörd i Mälardalen (F-området). Mellan enskilda försök har avkastningen för mätarsorten Brando varierat från 1 380 upp till 3 040 kg frö per hektar. Råfettskörden har varierat mellan 640 och 1 280 kg per hektar. Den högst avkastande sorten i ett enskilt försök hade en fröavkastning på 3 990 kg per hektar och en råfettskörd på nästan 1 700 kg per hektar.

Sortbeskrivningar

Under 2015 har ett ganska stort antal sorter provats och hybrid-sorterna dominerar nu helt över linjesorterna. Brando är mätarsort.

Vissa sortegenskaper redovisas i tabell 2.

Skillnaden i mognadstid är liten mellan sorterna. Mätarsorten är medelsen. Tidigast är DLE 1417, Mirakel och Axana medan Makro och Legolas mognar 4–5 dagar senare än dessa.

Stjälkstyrkan är god för de flesta sorter med högst stjälkstyrka för Mirakel. Lägst stjälkstyrka har Axana och Brando.

Strålängden varierar ganska mycket mellan sorterna. Kortast är Mosaik, DLE 1417 och SW T2885, medan Makro är allra längst.

Råfetthalten varierar en del mellan sorterna.

Högst råfetthalt har Makro, Builder, Axana och Sunder. Den lägsta råfetthalten uppvisar SW T2885, DLE 1417 och Brando.

För mer ingående beskrivningar av sorternas egenskaper hänvisas till "Sortval" utgiven vid SLU.

Tabell 1. Vårrops. Områdesvis avkastning, råfettskörd 2015
Flerårsmedeltal 2011-2015. Mätare Brando

Sort	A-B-området		A-området	B-området
	2015	Medel 2011-2015	Medel 2011-2015	Medel 2011-2015
SW Brando J2827 H, frö, kg/ha		2840	2510	3190
råfett, kg/ha	950	1180	1100	1290
rel.tal	100	100	100	100
SW Mosaik L2840	100	99	110	85
NPZ Makro SR11409 H	104	102	104	100
SW Lennon P2855	98	101	100	102
DLE Mirakel 1004 H (SW)	109	111	109	112
SW Majong H EU	117	113	114	110
RG Axana H (SSd) EU	101	105	98	112
SW Pilani Q2862 H	98	104	104	104
SW Legolas P2858 H EU	116	112	115	108
Builder RG 40201 H (Bay) EU	96	109	109	109
Sunder RG 40203 H (Bay)	96	107	114	101
DLE 1417 H (NPZ)	94	103	105	100
SW T2885 H	94	99	100	97
SW T2887	87	94	95	92
Menthal (DLE 1316) H	107			
DLE 15801 S11 H	104			
SW U2892 H	101			
SW U2893 H	101			
SW U2894 H	108			
Brander (RG40301) H	103			
71 30 CL H	88			

H efter sortnamnet anger hybridsort.

Tabell 1. forts. Vårrops. Områdesvis avkastning, råfettskörd 2015
Flerårsmedeltal 2011-2015. Mätare Brando

Sort	D+E-området		F-området	
	2015	Medel 2011-2015	2015	Medel 2011-2015
SW Brando J2827 H, frö, kg/ha		2330		2620
råfett, kg/ha	860	1020	1040	1110
rel.tal	100	100	100	100
SW Mosaik L2840	117	105	115	106
NPZ Makro SR11409 H	122	108	121	113
SW Lennon P2855	95	102	109	102
DLE Mirakel 1004 H (SW)	111	118	119	111
SW Majong H EU	119	112	115	109
RG Axana H (SSd) EU	103	107	111	103
SW Pilani Q2862 H	110	110	124	104
SW Legolas P2858 H EU	123	111	112	105
Builder RG 40201 H (Bay) EU	115	113	122	112
Sunder RG 40203 H (Bay)	116	111	124	105
DLE 1417 H (NPZ)	99	100	108	99
SW T2885 H	93	101	122	107
SW T2887	104	99	112	99
Menthal (DLE 1316) H	105		147	
DLE 15801 S11 H	123		127	
SW U2892 H	118		130	
SW U2893 H	104		105	
SW U2894 H	119		131	
Brander (RG40301) H	115		108	
71 30 CL H	79		98	

H efter sortnamnet anger hybridsort.

Tabell 2. Vårrops. Odlingsegenskaper, frökvalitet och sjukdomskänslighet, 2011-2015. Hela landet

Sort	Stjälkstyrka %	Strå-längd cm	Mognad dagar	Råfett % av ts	Bomulls-mögel %
SW Brando J2827 H	85	120	125	46,8	6
SW Mosaik L2840	87	114	125	47,5	4
NPZ Makro SR11409 H	88	127	128	48,6	4
SW Lennon P2855	89	119	125	47,9	7
DLE Mirakel 1004 H (SW)	90	120	124	48,2	7
SW Majong H EU	86	119	125	48,0	6
RG Axana H (SSd) EU	81	119	124	48,4	7
SW Pilani Q2862 H	88	118	125	47,6	4
SW Legolas P2858 H EU	89	119	127	47,8	5
Builder RG 40201 H (Bay) EU	88	121	125	48,5	4
Sunder RG 40203 H (Bay)	87	119	126	48,4	6
DLE 1417 H (NPZ)	87	115	123	46,3	6
SW T2885 H	89	115	125	46,2	5
SW T2887	89	119	126	47,9	5

H efter sortnamnet anger hybridsort.

Resultat, områdesvis

Sett till hela landet har i stort sett alla sorter avkastat mer än mätarsorten Brando under 2015, med högst skörd för de nyare sorterna Menthal, DLE 1580 och SW U2894 som alla haft en avkastning på mer än 20 procent över mätarsorten. I genomsnitt för flera år har Mirakel, Builder och Majong haft den högsta avkastningen. Bland de få linjesorterna har Mosaik haft den högsta avkastningen under 2015.

I tabell 1 redovisas resultat för 2015 i de odlingsområden där tillräckligt försöksunderlag finns. I alla odlingsområden redovisas flerårsresultat från tidsperioden 2011–2015. Skörden har under 2015 varit lägst i D+E-området. Sett till ett flerårsmedeltal är avkastningen ganska lika i de olika odlingsområdena, men med övervikt för B-området.

Område A (län M och N). Här sker sortprovning i liten omfattning och här redovisas endast flerårsresultat. I medeltal för fem år har nästan alla sorter högre avkastning än Brando, med allra högst avkastning för Legolas, Majong och Sunder.

Område B (län L, K, H och I). Även i detta område sker sortprovningen i relativt liten omfattning och här redovisas endast flerårsresultat. Mirakel, Axana och Majong har haft den högsta avkastningen.

Sett till hela södra Sverige (**A-B-området**) har avkastningen av mätarsorten i försöken under 2015 varit klart lägre än de senaste fem årens avkastningsnivå. Majong och Legolas hade den klart högsta avkastningen under 2015 i detta område. Sett till det senaste femårsmedeltalet är det samma sorter plus Mirakel som uppvisat den högsta skörden.

Område D (län E) och **område E** (län O, Pn, R och del av S) redovisas sedan några år tillsammans som ett område eftersom odlingsförutsättningarna anses vara ganska likartade. I tabellen redovisas resultat från 2015 och femårsmedeltalet för det sammanslagna området D+E.

Avkastningen har under 2015 varit klart lägre jämfört med de senaste fem åren i mätarsorten Brando. De flesta sorterna har haft en högre avkastning än Brando med mycket hög avkastning för Legolas, DLE 15801 S11 och Makro. Om man ser till de senaste fem årens medelavkastning har Mirakel, Builder och Majong haft den högsta skörden.

Område F (län AB, C, D, T och U). Råfettsskörden har i försöken under 2015 i detta område varit lägre jämfört med de senaste fem årens medelskörd för mätarsorten Brando. I detta område har nästan alla sorter haft en klart högre avkastning än Brando och med särskild hög skörd för de nyare sorterna Menthal, SW U2892 och SW U2894. Bland de sorter som provats flera år var avkastningen 2015 högst för Sunder och Pilani. I genomsnitt för de senaste åren uppvisar Makro, Builder och Mirakel den högsta skörden.